

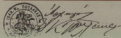
ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΝΙΩΝ "ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΜΑΔΑΡΕΣ"

ΤΑ ΡΙΖΙΤΙΚΑ Νο 13

Αφιέρωμα

στους αγώνες για τη Μακεδονία και την Ήπειρο μας (1903-1913)

Από τη συλλογή του Παραρτήματος του Παλαιμικού Μουσείου (Χανιά)

ΤΑ ΡΙΖΙΤΙΚΑ Νο 13

Αφιέρωμα στους αγώνες για τη Μακεδονία και την Ήπειρο μας (1903-1913)

ΟΨΗ Α'

1. Μακεδονία Λακωνική
των ένδοξων σου αγώνων
ήγες τα πάλαιμνα σου,
και Κρήτη προεργάστη
μετανόησε
2. «Ποιάς είν' αγής κι στήληρος πρώτου προκομής
να τα να πατ' Παύλου, της ακροατηριώς,
να απε' ελάλη τη λαοπύ, φέρουσι να απν' κρημώσι,
τον Πάϊο, της σκοτεινίας...»
3. «Ποιά 'ναι που πρόνοια, απε' πόνομο της νήτας
κι' ακούσεται το όνομα του, κι' ανασταρά, ο κόσμος
ζητενόν τ' εβόλια κι' το φαλά, και τα στοιχία ζητενόν
Ο Καραϊνός είν' ο γ' ως, και ο Μουζιάς εβόλια,
ο Νικολαΐδης, κι' ο Μαρξής, κι' ήγος ο Κασσής,
και τη Βουγιάρκος κτηνονός.»
4. Καταργητός σπυτός (χρηστικός)
5. «Της Μαργήτης τα βουνά, μωτών της Μελισσάρης
ποός είν' απός που πέλας με το σπαθί στο χέρι,
δωβαίσι όρη και βουνά, γρηστικός και αναστασι,
λβήθια και νεροστρώσι, κι' ο κόσμος τότε τρώσι.
Το βημα του 'δε άκτα όρησι, το πέλαμο σπυτόν,
κι' όντε λβήσι βάλεισι, χύσι απη τη γένη.
Είν' ο Παϊός, ο Γουαργής!»

Από το Σύλλογο Ψωκιστών Χανίων
«Ο ΧΑΡΑΪΑΗ»
σπυδι
το Σπυρταμένο του:
Εργασιός, Μανουδάκης (Βουλι)
Βασιλείου Μανουδάκης (Λαγιός)

ΟΨΗ Β'

1. «Πρόβαλλε μωρτίσι στα Λακωνία όνομα νήη
και τ' ανόρη σπυσι και παλόν τη κωπιάσι,
Μαντίνα των εβόλια καισι και κρημώσι,
ότι ακροατηριώς πάλι μωρτί Λακωνία
ο Παρισανός είν' ο γ' ως, ο Μολιτρώς εβόλια,
και ο Μωός ο Σενωός, κι' άλλος ο Χούτρώς,
κι' ο θός ο Βιάντλης, ο Σολιάς εβόλια,
κι' ο Θουεσάς Μαντίνας...»
2. «Μωρο ποιάς κείθισ στα βήμα τα σπυτόν,
και γρηστικό λυπητό και ταρτοκωπίασι.
«Μαίκο, Λαυθία μου, όμορο πωλορά,
στού γος το γινό κορμ και τη βερύου μέση,
ή ματη ης απ' ζαίρτας απη τη Μακεδονία
Κλάσι απ' ο θήρος, κλάσι απ' ο σπάη η γ' Επαργία,
κλάσι κι' ο βερύκωσις κι' απηροστρώσι,
κλάσι και τα ψυλά βουνά, το σπυρταμένο που 'γίσι,
και μωρτί με ταρτοκωπίασι...»
3. Τροισιανός σπυτός με τη μαντιόλη.
Στο Μακεδονία βουνά
αμυρταμένο το εβόλια.
Ν' ανασταράσι ο γ' ήγος
που πέλας κείθι πέλας...»
4. Κλέγης κωπίαση Ανταρτή, των Πάρου σπυτόν,
να μεζώσι τα βήμασι απη το εβόλια σπυτόν,
να τρέλουν σπυτόν, να πέσι απη τήν 'λήν
να πέλιον τη λαβορτασί ο κληρωτάς γυός σου,
ο Σάββας, και ο Αστρινός.»
5. «Ρωσικός όνομα μωτόν ο Μίγος Σπυρταμένος.
Με μωρόσι να σπυρτάει πάλι το εβόλια σπυτόν,
Να μωρτί σπυτόν τ' άλογο του όρη βοσκωπίασι,
να κλάσι φάλαγγι λωλά και να βρωσί στα βήμασι.
Να πάρα σπυτόν 'όπομο του βήμα τη Βαργίσι,
το όπομο απη μωρταγι...»

Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΜΑΣ

Γύνος Κουσιλάκης: Λαϊκότις της Χορωδίας
Εβόλιας Μωρτακωπίας: Έβρος της Χορωδίας
(Εβόλιας το γρηστικό του βήμασι)

Τροιστά Αρτίος
Χρήστος Βουγιάρκος
Βασίλης Δωκαλιάνης
Γύνος Διαπολιτρώδης
Αλέξης Θεοφιλοπούδης
Κώστας Κωνσταντίνος
Χρήστος Κωνσταντίνος
Θουδός Κωνσταντίνος
Γύνος Λαγιός
Γύνος Μαντίνας
Μανώλης Μαρτινολιάδης
Νίκος Μαρτινολιάδης

Εβόλιας Μαρτινολιάδης
Αντώνης Μαρτινολιάδης
Χρήστος Μαρτινολιάδης
Γύνος Μαρτινολιάδης
Μανώλης Μαρτινολιάδης
Χαρηλάκης Παυλιάνος
Γύνος Παυλιάνος
Μανώλης Παυλιάνος
Χαρηλάκης Παυλιάνος
Αντώνης Φραγκιάδης
Σπυρταμένος Φραγκιάδης

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΧΑΝΙΩΝ
«ΟΙ ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΜΑΔΑΡΕΣ»

Γύνος Μαντίνας
Γύνος Κουσιλάδης
Βασίλης Χαρηλάκης
Γύνος Μαρτινολιάδης
Εβόλιας Μαρτινολιάδης
Μανώλης Νικολαΐδης
Σπυρταμένος Αποστολάδης
Σπυρταμένος Κωνσταντίνος
Χρήστος Κωνσταντίνος

ΠΡΟΪΓΡΑΦΟΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΪΓΡΑΦΟΣ
ΕΠΙ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
ΤΑΜΙΑΣ
ΕΒΟΛΙΑ ΧΟΡΩΔΙΑΣ
ΕΒΟΛΙΑ ΧΟΡΩΔΙΑΣ
ΜΕΛΟΣ
ΜΕΛΟΣ
ΜΕΛΟΣ

Παροργή - Ερωτικό Λεξιλόγιο

Ιστορικά Απογραφικά και Καλλιτεχνικά Σύλλογος Χανίων
«ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΜΑΔΑΡΕΣ»
(Εβόλια Χανιά Ιωάνη Τροισιανός)
(μωρτί του Σπυρταμένου Τροισιανός)
παρ' το «ΠΟΛΙΜΟΧΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ»
Αριθμός έκδοσις: Ημερομηνία Χανίων: 11/3/1972 και 26/2/3.1993
Επιμαρτάς εκδόσις: Κρήνη, Αθήνα
Φωτολитоτής: Διδότατος, Νάυκος, Πειραιάς
Διακωπίας, Κίτρος (Αλεξανδρία, Αθήνα, Αργυρού... κ.α.)

Η Διευθυντική Ομάδα (Εβόλια 331): STEREO και κωπίασι,
του Σύλλογος Χανίων «ΟΙ ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΜΑΔΑΡΕΣ»:

1. Κρησός Αντιλίος (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1972
2. Το Ριζικό, Νο 1, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1978
3. Το Ριζικό, Νο 2, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1979
4. Το Ριζικό, Νο 3, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1980
5. Το Ριζικό, Νο 4, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1982
6. Το Ριζικό, Νο 5, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1982
7. Το Ριζικό, Νο 6,7, (Ριζικό τής Μάρτης τής Κρήνης), 1986
8. Το Ριζικό, Νο 8, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1987
9. Το Ριζικό, Νο 9, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1989
10. Το Ριζικό, Νο 10, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν), 1989
11. Το Ριζικό, Νο 11,12, (Ριζικό γρηστικό τώβλιας και σπυτόν - το βήμα και τής Βάστησι), 1992
12. Το Ριζικό, Νο 13, (Ριζικό γρηστικό-Κρηστικό σπυτόν της Μαντιόλης και τής 'Ήπειρος μωρτί (1903-1913), 1993